

ELŐFIZETESI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvétel
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben készletből átvétel:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes adatok ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 14.

Az utolsó kőszál.

Magyarország válságos napjai közül minden időkből emlékezetes lesz a mai. Történelmi időkkel élünk, a melyekhez hasonlatot nem a toll, hanem az ecset adhat.

Dorénak egy pompás rajza jut eszembe: az utolsó szikla.

Szennyes vízár, kömpölygő hullámok közepette áll ki egy szürke szikla. Körülötte hullák. Együtt sodorja a pusztító elem az anyát és gyermekét, a férjet és a nőt. Emberek, állatok kavargva sodródni kezdenek. A szikla tövében két karemelkedik a magasba: egy anya tartja ki a hullámokból síró gyermekét. Őt magát elfödte már a víz, gyermekét a végső kétségbeeséssel tartja ki az a két szerető kár, tartja addig, míg szíve egyet ver. Feljebb két gyermek sirdogál, árván, egyedül. Kétségbeesett alakok tördelik kezüket. S fönt, a kőszál tetején haragos daczczal, villogó szemekkel, a lesújtó vilámtól sem rettenve áll egy tigris. Nem bánt senkit, érzi a veszélyt, de félelem nélkül néz vele szembe, mintha megnyugtatná, hogy nem ő idézte fel azt.

A vizözön utolsó felvonása, a tragikus vég bejelentése.

Szorongva tekintek az országház ra-

gyogó kupolái felé — s Doré képe jut eszembe.

Az a kupolás csarnok ma a mi utolsó kőszálunk.

Körülötte szennyes ár zuhog tova. Éretlenség és gonoszság piszkálta ki a csatornák áradatát, mely ime özönvíznek képzeletét s elárasztással fenyegeti egy évezred nemes munkájának eredményeit.

És micsoda telemeket sodor ez az ár tova!

Meghürszolt becsület, széttépett törvények, kiméletlen pamfletok, személyeskedő irások, vakmerő meggyanúsítások vegyesen felbérelt tollakkal és eladó meggyőződésekkel. Mintha a mi szenny a lelkekben termelt a négy folyó és három bérce között, azt mind felszínre hozta volna a könnyelműen felszabadított áradat. Ott uszkálnak fölötte, kavargva, elertünve, megint felbukkanva.

Vizözön-e ez, vagy csak muló kései nyári zivatar?!

Nincs, a ki irányt adjon. Nincs kormány, amely különben is legfőbbképpen bűnös e szemetes hullámok kitörésében. Egy biztos pont van, egy kőszál: az országgyűlés palotája.

Azok a fényes, komoly ívek, amelyek Isten házának legfonságesebb alakjától vették kölcsön külsejüket, hogy annál jobban emlékeztessenek a rendületlen, el-

söpörhetlen örök igazságra, a birodalmak fundamentumára.

Ott áll a pusztákban felnövekedett nemes lény, a magyar nemzeti becsület, daczolva minden vészszél, kitartva minden vihar közt, rendületlenül bizva minden ármány és gonoszság közt abban, hogy ez a fürgeteg nem söpörheti el őt, mert nem ő idézte fel annak borzalmaikat.

Vizözön-e ez, avagy csak tovatűnő szeptemberi fürgeteg?

Remény és kétség közt hanykódva állunk a látvány előtt. Ki tudná, mit hoz a jövő? Feltornyosul-e az az Istent, hazát nem ismerő áradat a fényes bojtivek fölől? Vagy a kőszál tetején büszkén álló nemzeti becsület szétfoszlatja a fellegetek, kiragyog a nap s a hullámok visszatérnek oda, a honnan kipiszálták őket: a csatornába? Ki tudná, mit hoz a jövő?

És azért ebben a kétségbeesett helyzetben megint csak Doré képe ad erőt. Van abban valami felemelő, a mint az a tigris szembenéz a biztos veszéllyel. Nem siránkozik, nem keres hiábavaló menedéket. Épp úgy, mint a magyar nemzeti önérték. A vizözön lefutott a hegyekről, kivirult a föld, de a pusztának félelmet nem ismerő nemes vadja Doré klasszikus ónja alatt örök emlékezetben él tovább.

Miért ne váltanók mi ezt a képet valóra?

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hymen.

Írta: Theuriel André.

Vége.

Kétségkívül e kilátások nem érnek fel a csengő ércszél és ön többet remélhetett... Ha ön nem rejtegette volna előttem szándékát és kikérte volna tanácsomat, akkor fényesebb pályát nyitottam volna önnek... De ön egy szívet és egy gunyhót választott... Mindamellet nem sajnálom önt; ön egy kedves leányt kap feleségül és én mint rokon örülök annak, hogy Nancy ily jó kezébe fog jutni. De Lisle ur és neje el vannak ragadtatva e frigyától, mely kölcsönös hajlamból ered és óhajtván várják a pillanatot, amidőn jövendőbeli vejeiket megölelhetik... Jöjjön tehát boldog szerelmes, itt az ebéd ideje, koczczintsunk az ön eljegyzésére.

Az ebéd vége felé, midőn pezsgő került az asztalra, Courtils ur felállott és kezében a pezsgővel telt poharat tartva, vidám és meleg hangon így szólt:

— Barátaim, poharamat ürítem a forrada-

lomra, nem arra a forradalomra, melyről a régi pártok álmodoznak, hanem arra az üdvös forradalomra, mely egy legénybarátom szívében lezajlott... Poharat ürítek arra a két szép szemre, mely e forradalmat előidézte és kívánom, hogy két szerelmesünk mézeshetei élet-hossziglan tartsanak!

Ezután a szalonba mentek, hol egy asztal már készen állott a whistjátékhoz, mely mellett de Lisle asszony foglalt helyet férjével és bátyjával, hogy alkalmat nyujtsanak a fiatal párnak a bizalmas társalgásra. Nancy a kertbe vezető lépcső felé ment és Estéve megértette, hogy neki nem szabad tőle elmaradni.

A park fásorában sétáltak fel és alá, hol a gesztenyefák mélabusan hajtották le lombjaikat a chrizantémek sűrűségére. Az éjszaka harmatos és csendes volt, a fiatal pár némán lépkedett egymás mellett. Nancy kisasszony leányos tartózkodást színtelt, mihez nem volt hozzá szokva. Most, hogy már vőlegénye volt, feleslegesnek tartotta a tetszelgést. Mindamellet Estéve gondolt ábrázata nem kerülte el figyelmét. Nancy vőlegénye karjára tette kezét és e szavakat mormogta:

— Ön kedvetlen ma este, Boussenet ur... Azt lehetne hinni, hogy sajnálja, hogy szavát lekötötte?

— Én, kisasszony! Hogyan hiheti ezt?...

— Igazán, nem nehezelt ön reám azért a meséért, melyet atyámnak elmondtam, hogy megmagyarázzam neki, hogy ön kissé túlélénken nyult a kezem után?...

— Oh! Nem volnék okos ember, ha emiatt panaszkodnék.

— Tehát ön még mindig szeret engem?

— Még mindig.

— Ez esetben feljogosítom önt arra, hogy a beszélgetést ott folytassa ahol abbahagytuk. — szökött Nancy, meztelen karját a fiatal titkár ajkáiig emelve.

De Boussenet nem látszott őt megérteni és nem mozdult.

— Nos! — szólt a leány kissé lenézően, — nem látja ön, hogy csókra nyujtom a kezem? ... Vagy nem kívánja már mióta megvan engedve?

Estéve engedelmességet és a puha keze csok illata ismét édes gerjedelembe hozta véréit...

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknel, lélegzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánljatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Covegyészeti gyár Basel (Svájc)

460.

Miért ne tartanánk ki helyünkön rendületlenül? Helyünket elhagyva, hullámsirba rohannánk, míg a szilárd kitartás dicsőséget hozhat. Él még a nemzetek Istene! Megállított már nagyobb viharokat, a melyek elborítással fenyegették ezt az országot. Megállította őket, mert nem hajoltunk.

Reménykedve nézünk utolsó kőszálunkra, az országházra. Képviselőink kezében a nemzet élete, több: a nemzet becsülete. Meg fogják tartani, meg kell tartaniok, hogy a legnagyobb résben vívjanak ki legnagyobb dicsőséget nemzetüknek, hálát önmaguknak. *Dr. K. A.*

Kristóffy képviselő.

Német-Bogsnáról jelentik a Magyar Táviratai Irodának: A mai képviselőválasztás teljes csendben folyt le. Szeanu választási elnök 3 órakor megnyitotta a választást és jelentette, hogy egyedül *Kristóffy József* belügyminisztert jelölték. A törvényes idő leteltével újabb jelöltet nem ajánlottak és így az elnök *Kristóffy*-t a német-bogsnai kerület egyhangulag megválasztott képviselőjének jelentette ki.

A politikai válság.

A kormány bukásán és a Fejérváry-affairen kívül a közvéleménynek minden érdeklődése a parlament holnapi gyűléséhez tapad.

A kormány lemondásának bejelentése képezi a gyűlésnek praoludiumát, a vádala helyezés és az elnapolás a folytatását, ezt már előre tudjuk. — De vajjon mit fog okozni a szociálistáknak hatóságilag engedélyezett fenyegető felvonulása a parlament ellen? — ez iránt aggódik nagyon az ország közönsége.

Néhány óra múlva hisszük ér reméljük ez iránt is megnyugtató hírek érkeznek a fővárosból.

A válságról szóló híreink a következők:

Másnap vitézül eltökélte magát, és megírta anyjának, a jó Boussenot mamának, hogy eljegyezte magát és hogy minden netáni ellenvetésnek elejét vegye, nem mulasztotta el küszöbön levő házasságát a legcsábítóbb világításba helyezni. Dicsérte mennyasszonya szeretetreméltóságát, de Lisle ur előkelő összeköttetéseit és azon előnyöket, melyek ez összeköttetésből az ő hivatalnokai jövőjére származnak. Jelezte, hogy százezer frankot kap hozományul, de őrizkedett megvallani, hogy e pénznek csak a kamatját fogja kikapni.

A Boussenot házaspár, noha jobb szerette volna, ha a fia vidéki leányt vesz nőül, mégsem nyakaskodott. Beleegyezését adta a házassághoz és Boussenot asszony városzerte hirdette, hogy fia mily váratlan szerencsét csinál egy szép párisi leánnyal, aki gazdag is, nemes is és rokonságban áll az udvar legbefolyásosabb egyéniségeivel.

Sietve tették meg az előkészületeket az esküvőre. Lisle azon véleményben volt, hogy egy házasságot nem szabad sokáig halasztgatni, mert ez éppugy, mint bizonyos finom ételeket, mennél forróban kell élvezni. A szertartást január hónap első napjaira tűzték ki. Boussenot apja és anyja Párisba utaztak, hogy jelen legyenek az ünnepélyen és a de Lisle család minden lehető elkövetett, hogy a jámbor vidékieket elkábítsák. A nagy nap előestéjén Courtils ur Boussenot Estéve aligazgatóvá való kinevezését hozta magával.

— Ez az én nászajándékom, — mondta szerényen Boussenotéknak, akik könnyekig érzékenyedtek.

A kormányválság a hivatalos lapban.

A *Budapesti Közlöny* legújabb számában első helyen hozza hírül a Fejérváry kabinet lemondásának a király részéről történt elfogadását és az egyes miniszterek megbízatását, tárczájuknak további legfelső elhatározásig leendő vitelére a következőkben:

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi szeptember hó 12-ikén kelt legfelső elhatározásával a magyar összes miniszteriumnak hivatali lemondását kegyelemben elfogadni és egyuttal meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek hivatalos működésüket további legfelső elhatározásig folytassák.

A király nem enged.

Mit mond Fejérváry.

Az este több politikus látogatta meg báró *Fejérváry Gézát*, akinek az arczán szemmel látható nyomot hagytak az utolsó napok izgalmái. A táborszernagy ideges nevetéssel jelentette ki:

— Annyi bizonyos, hogy a király nem tér el eddigi álláspontjától s *ahogy eddig nem engedett* a vezényleti nyelv dolgában, *ezután sem lehet erről még csak álmodni is*. A kibukásomat tehát a királynak a koalíció programja felé való hajlásával éppen nem lehet megmagyarázni.

A trónörökös a válságban.

Egy Ischlből kapott utasításban hírül adták a minap, hogy *Ferencz Ferdinánd* főherceg egy döntő perben közbelépett a válság ügyében. Ennek a közbelépésnek intimitásairól egy előkelő politikus, volt miniszter, most a következőket mondja:

— Tudvalevő dolog, hogy gróf *Zichy János* a múlt hónap végén báró *Fejérváry Gézát* elkísérte ischli utjára. A táborszernagy utközben közölte a gróffal programját és elmondotta, hogy annak az általános választói

jog a központja. Gróf *Zichy János* nyomban annak a nézetének adott kifejezést, hogy veszedelmes kísérlet, amelyre a kabinet indul, s minden körülmények között le akarta róla beszélni *Fejérváryt*, aki azonban hajthatatlan maradt. Gróf *Zichy János* erre *Konopistba* utazott s két napig volt *Ferencz Ferdinánd* főherczeg vendége. Előterjesztette a trónörökösnek aggodalmait s megkérte, hasson oda a királynál, hogy az általános titkos választói jog, »ez állambontó törekvés« tervéhez tagadja meg a hozzájárulását. A trónörökös a hadgyakorlatokon találkozott is a királylyal és — úgy látszik — jogosnak találta gróf *Zichy János* aggodalmait.

A függetlenségi párt értekezlete

A függetlenségi párt ma délelőtt értekezletet tartott, melyen körülbelül százötvenen vettek részt. Az értekezletet *Kossuth* Ferencz elnök nyitotta meg, aki előljáróban beszámolt az időközben történt választások eredményéről, melyeket számításba véve, a pártnak most *száznyolczvanegy* tagja van. Azután elmondta, hogy a mai konferenciának az a tárgya, hogy a vezérbizottság tegnapi határozatát ratifikálja. Főleg két kérdéséről lesz szó, a választói jog reformjáról és a vádindítványról.

Az általános választói jog kérdését *Kristóffy* belügyi ügyvezető dobta bele a válság anyagába s azelől most már kitérni nem lehet. A függetlenségi párt azonban nem is akar kitérni előle, mert programjának egyik régi követelése a választói jog. Napirendre térés előtt számos bejelentést tett s elparentálta *Rigó* Ferenczet, elmondta, hogy e hó 16 án a VII. kerületi függetlenségi körben, 17-én a Saskörben, 19-én Békéscsabán és 24-én Makón leplezik le *Kossuth* szobrát. Ezután *Polónyi Géza* olvasta fel vádindítványát.

Polónyi vádindítványa.

Polónyi Géza vádindítványa, melyet a vezérő bizottság egyhangulag elfogadott, ma kerül nyilvánosságra. Az indítványnak szövegrinti szövege a következő:

Indítvány:

Határozza el a képviselőház, hogy a báró *Fejérváry Géza* miniszterelnök vezetése alatt álló kormány minisztereit, névszerint:

Báró *Fejérváry Géza* miniszterelnököt, ugyanis, mint a pénzügyminisztérium és a Felség személye körüli minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott minisztert.

Lányi Bertalan igazságügyi,
Vörös László kereskedesemügyi,
Kristóffy József belügyi,
Bihar Ferencz honvédelmi,
Lukács György Vallás és közoktatási,
György Endre földmívelési és

Kovacevics István horvát szlavyon-dalmátországi tárczanélküli minisztereket feleletre vonásuk céljából az 1848. évi III. t.-c. 32-ik §-ának a) és b) pontjai alapján vád alá helyezi.

A vád alá helyezést elrendelő határozatnak meghozatala után, annak végrehajtása céljából rendelje el a képviselőház az 1848. évi III. t.-c. 34 §-ában a vád pervitelére meghatalmazott 3 biztosnak a képviselőház tagjaiból való megválasztását és ezen választás loganatosításának napirendre tűzését.

A vád képviselőre hivatott biztosok megválasztása után keresse meg a képviselőház a hitelesített jegyzőkönyvek idevonatkozó kivonatának közlése mellett a főrendiházat az iránt, hogy a vád alá helyezésnek törvényszerű elrendelését, a vád képviselőre hivatott biztosok kiküldetését tudomásul venni s az 1848. évi III. t.-cz. 34-ik §-ának megfelelőleg a kebeléből megalakítandó bíróságnak megválasztása iránt intézkedni, ennek megtörténtéről a kép-

A tiszta és hideg reggeli időben sok elegáns fogat robogott kérkedve a Saint-Germain-des-Prés egyház elé, ahol egy czimzetes érsék fogja a fiatal párt megáldani. A templom fényesen öltözött hölgyekkel és magas rangokkal és rendjelekkel hivatkozott méltóságokkal telt meg. E fényes környezetben a völégény igénytelen szülői egész megzavarodtak.

Estéve részéről csak néhány szerény polgári család és néhány minisztériumbeli tisztviselőtárs jelent meg, mely utóbbiak el voltak ragadtatva, hogy ez esküvő alkalmából egy szabad napot kaptak. A sekrestyében nagy tolongás uralkodott és a szerencsekivánók sora nem akart véget érni. A menyasszony bájosan és elragadóan nézett ki homlokához simuló fekete szalagjaival. Szűziesen mosolygott fátyola alatt. Estéve karjait fájlalta a sok kézzorítás miatt. A felvonulás egy jó óráig tartott. Másnap az ujdonsült aligazgató ur a következőket olvasta büszke örömmel a félhivatalos lapok »Személyi hírek« című rovatában:

Hymen. Tegnap tartotta menyegzőjét *Boussenot* Estéve pénzügyminiszteri aligazgató, de *Lisle Nancy* kisasszonnyal, de *Lisle Arisztid*, a császár személye körüli minisztérium rokonszenves osztályfőnökének bájos leányával. Az egyházi áldást *Mogr. Hermopolis* czimzetes érsék mondta a fiatal pár frigyére. A Saint-Germain-des-Trés egyház szüknek bizonyult a család nagyszámu előkelő rokonainak és barátainak befogadására, kik tömegesen tolmácsolták szerencsekivánataikat a fiatal bájos menyasszonk és boldog völégényének.

viselőházat, a bíróság megalakításánál való jogok gyakorlása céljából pedig az ítélkező bíróság megalakítására kifizendő határidőről a vád képviselőjére kirendelt biztosokat kellő időben értesíteni kegyeskedjék.

Az indoklás kefejező része így szól
Történelmünk lapjai tanuskodnak róla, hogy a báró Fejérváry Géza miniszterelnökségéhez hasonló pártönkivüli elemer kormány nyal már egy ízben történt az alkotmány kijátszására czélzó kísérlet.

A nemzet választott képviselői Bécsey Ádámnak vád alá helyezésével védelmezték meg az alkotmányt.

Ha elődeinkhez méltók akarunk maradni, mi sem cselekedhetünk másként.

A báró Fejérváry Géza miniszterelnöksége alatt álló kormány megalakulásával, hivatalban maradásával és minden lépésével sérti, veszélyezteti országunknak függetlenségét és alkotmányos biztosításait. Veszélyezteti a hadköteles állampolgároknak egyéni szabadságát. Meg nem egedett czélokra fordítja a törvénytelenül befizetett adókat, illetékeket és állami jövedelmeket.

Születésének eredendő büne, hogy erre az alkotmánytörő feladatra azért vállalkozott, hogy a magyar nemzet és királya közé férközve a végrehajtó hatalomnak visszaéléseivel megakadályozza az ünnepélyesen és állhatatosan megnyilatkozó azon nemzeti közakaratrak érvényesülését, amely a magyar nyelvnek a hadseregben való elismerését isteni és emberi elvülhetlen jogai alapján követeli.

Megingattja a nemzetnek alkotmányába vetett hitét. Értéktelenné akarja tenni alkotmánybiztosításainkat.

Pártönkivüli mezt ölt, de minisztereit a kisebbségben maradt pártoknak és bukott rendszernek kiérdemesült bajnokaiból válogatja.

Viszályt szít a nemzet és királya között és gátul áll a nemzet által választott többség érvényesülésének.

Szövetsége utján megfenyegeti az országgyűlésnek tanácskozási szabadságát.

Szentségtelen kézzel hozzányul minden fegyverhez, amely hasznos lehet arra, hogy a magyar alkotmányban a magyar nyelvnek jogát letiporhassa.

Nem cselekedhetünk másként:

A vád alá helyezési indítvánnyal, melynek elfogadását tiszteletteljesen kérjük — átadjuk báró Fejérváry Gézát, Lányi Bertalant, Kristóffy Józsefet, Vörös Lászlót, Bihar Ferenczet, Lukács Györgyöt, György Endrét és Kovacsics Istvánt törvényes bírának.

A Zeysig-ügy és a rendőrség

A rendőrség a Zeysig-ügyben a következő nyilatkozatot adta ki:

A rendőrség által a Zeysig-féle röpirat ügyében kövelett eljárásról egyes hírlapok czélzatos közleményeket hoznak, melyekre a rendőrség kijelenti, hogy a rendőrségnek ketelessége az ilyféle büntetendő cselekményeket üldözni és sem egyes hírlapok előzetes állásfoglalása, sem politikai tekintetek által magát nem befolyásolhatja és nem terrorizálhatja. A rendőrség a valódi tényállást keresi és erről az utról nem fog letérni. Valótlán az, hogy *Bérczi Berlinbe* utazott volna, kért ugyan szabadságot, hogy családi ügyben Bécsbe utazhasson egy napra, de a hírlapi közlemények nehezítik annak megadását.

Hány röpiratot irt Zigány?

A letartóztatott Zigány Árpád néhány hónap alatt a következő röpiratokat gyártotta:

I. *48-as politikát csak 67 es alapon.* Irta: D. G. Ez a röpirat Bánffy iránt rokonszenves és egy későbbi röpiratban a szerzősége Dániel Gábornak tulajdonítja Zigány Árpád.

II. *Evoluczió vagy Revoluczió.* Irta: K. B. Ez a függetlenségi párt mellett szól s Komjáthy Bélára akarta a szerzősége tolni Zigány Árpád.

III. *Kalandorpolitika.* Irta: Egy koalíciós.

Ez a függetlenségi párt ellen szól és szerzőjében Bánffy akarta sejtetni Zigány Árpád.

IV. *Az utolsó kötelesség.* Irta: K. F. B. Ez a szabadelvűpárt ellen szól.

V. *Le az álarcczal.* Irta: Nemo. Ez már báró Bánffy Dezsőnek ront neki. Emléttén Tisza Istvánnak tulajdonították.

VI. *A Hohenzollernnek és Magyarországnak.* Irta: Professor von Zeysig.

Kossuth az általános választói jogról.

Kossuth Ferencz a kormány bukása alkalmából a választói jog kérdésében következőképpen nyilatkozik:

— Nem tetszik sem az osztrákoknak, sem a királynak a nemzetközi és antidinasztikus szociálistákkal a szövetekezés: és mintha a nemzis keze vezette volna a magyar nemzet elenségeit, éppen ők hozták előtérbe az általános szavazati jog eszméjét, amely a kellő nemzeties kautélákkal körülvéve, a függetlenségi párt elvei közt is hivatalosan szerepel kilencz év óta: sőt ez irányban már a 67-es évek elején történtek felszólalások a párt megbízásából a képviselőházban. Nem volt elég egy nagy kérdés felidézése (mert a nemzeti követelések kérdésének nagy erővel történt előtérbeidézését is a kormányok erőszakoskodásai eszközölték) és most a meg nem oldott kérdés mellé egy másik nagy kérdést is dobtak a nemzet elé. A királyi vétó megtilthatja egy vagy más Kristóffynak azt, hogy az általános szavazati jogról zavart és egymásnak mereven elleutmondó számbeli adatok meg nem emésztett felszólalásával órák beszédek tartson; de a királyi vétó az előtérbe helyezett eszmére nem képes rá alkalmazni azt a koppantyut, amellyel a Kristóffy által hordozott fáklyát eloltják Bécsből.

Nekünk, a függetlenségi pártoknak régi meggyőződésünk, hogy a nemzetet tényleg a politikai jogokkal bírók összesége képezvén, szükséges a választási törvényt alaposan reformálni, mert a nemzetet az idegen hatalommal szemben erősíteni kell. Ez a vágy, mely nem más, mint az, hogy az alkotmányt védő, tehát a hazát védő nemzetet erősítsék, ez birta rá atyáinkat arra a történelemben példátlan áldozatra, hogy önként lemondjanak nemesi jogaikról. Ugyanez az eszme, egy mélyeséges hazafias eszme vezérli ma is a függetlenségi pártot.

Minket tehát Kristóffy merész vállalkozása sem riasztott vissza. Azt hitte talán, hogy megriasztott, de ebben tévedett. Furcsa párt lenne az, amely megriadna attól, ha egyik elvét a megvalósítás felé segíti egy váratlan szövetséges. De azonnal kimondtuk, hogy ez az eszme, hogy az általános szavazati jogért kapcsoltsanak ki a nemzeti követelések és tegye le fegyverét a nemzeti ellentállás... tépje ki szívéből vágyódását a magyar nemzet és kapjon mohón az általános szavazati jog után, a nemzeti eszme küzdelmét leszerelve... ez az eszme előttünk úgy tűnt fel, mint istenkáromlás és véték a haza szent neve ellen. Mi a nemzetet, a joggal bíró nemzetet, azért akarjuk erősíteni, hogy a nemzetnek védői többen legyenek. Mily felfogás lenne az, hogy úgy kezdjük a nemzet megerősítésének munkáját, hogy feladjuk jogait!

Vázsonyi indítványa.

Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő a Ház indítványkönyvébe az alábbi indítványt jegyezte be:

Küldjön ki a Ház 80 tagu bizottságot, melynek feladata, hogy az általános választói jog megvalósítására készítsen törvényjavaslatot a választói jog és választási eljárás reformjáról. A Ház utasítsa a belügyminisztert, hogy ez országos statisztikai hivatal által a választói jog reformjára vonatkozólag összegyűlt adatokat s az ehhez tartozó összes hivatalos utasításokkal együtt bocsássa a bizottság rendelkezésére.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Mint előre látható volt, zajos, élénk csatározások színhelye lett tegnap Nagy-Várad város közgyűlési terme.

Az általános választói jogról szóló törvény megalkotását sürgető indítványok heves és hosszú vitát idéztek elő.

A karzat zsufolásig megtelt s szép számmal voltak fent a demokraták és szociálisták, akik nagy figyelemmel kísérték a tanácskozás menetét. Egy-két szociálista vezér szorgalmasan jegyezte is az elhangzott felszólalásokat.

Az indítványt végre is egész sereg korlátozással fogadták el, jöllehet, következetesen az »általános« választói jogot hangsúlyozták.

Amit a város faliratban kér, tehát nem egyéb a választói jog kiterjesztésénél. És helyes is így, mert a választói jognak olyan behozatala, amint azt Kristóffy, »ez az ur« odadobta, merő absurdum s nem volna egyéb, mint hogy odadobnák az országot azoknak, akik nem akarják ismerni a házat.

De hát a közgyűlés ezen »kényes« kérdésén is tul vagyunk s mire a felterjesztés oda jut, ahova szánták, valószínűleg tisztázva lesz ez a gonosz czélzattal odadobott és felkavart kérdés is s a honatyák megtalálják a helyes utat a felzaklatot nemzet megnyugtására.

A közgyűlés lefolyása különben a következő volt.

Bordé Ferencz főjegyző elnökölt. Jelen voltak:

Frölich János, dr. Hoványi Géza, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Papp Miklós, dr. Pácz Sándor, Schöpplin Agoston, Sipos Orbán, Stark Gyula, dr. Stokker József, Szokoly Tamás, dr. Adorján Emil, dr. Altman Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Czeglédy Sándor, Czeglédy Jeremiás, Cser János, Fényes Manó, Déry János, dr. Halász Lajos, dr. Kecskeméti Lipót, Mihelyi Adolf, Milibák József, Schwartz Izidor, Rehütz Albert, Sulyok István, Stern Herman, Széles Lajos, dr. Vucskies Gyula, Weisz Károly, Feldmann Izidor, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Heller Ede, Lövenstein Zsigmond, Moskovits Miksa, Reismann Mór, dr. Tóth Ferencz, dr. Weisz Márton, Aufrich Mór, ifj. Berger Sámuel, Bartsch Sándor, Fleishacker Gyula, dr. Gyémánt Jenő, Ineze Lajos, ifj. Kohn Sámuel, dr. Kurlander Ede, Levitter Miksa, dr. Mihelyi Lajos, Müller Salamon, Plesz Áron, Rendes Vilmos, Sebestyén Lajos, dr. Schweiger Ede, dr. Istvánffy István, Juricskay Barna, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Odön, Tóth Márton, Sztarill János, Szánthó Lajos, dr. Baróthy Akos, Kőszeghy József, Ragány János, Markovits Sámuel, Papolczy Ferencz, Lakos Lajos.

A közgyűlés megnyitása után

Dr. Istvánffy István aljegyző felolvasta a polgármesteri havi jelentést, amelynek adatait már közöltük.

A jelentés kapcsán két felszólalás történt.

Dr. Halász Lajos nem veszi tudomásul a jelentést, mert az nem hü képe a közigazgatásnak. Azt kérdi, hogy főispáni szék be van-e töltve? Van-e a városnak főispánja?

Dr. Hoványi Géza felelel, hogy a Külvároson, Fecske-utcán egy keresztben álló ház akadályozza a forgalmat, a közlekedés lehetetlen. Kérdi a polgármestert, hogy a mostani általános kövezéssel kapcsolatban szándékozik-e az akadályul szolgáló házat eltávolítani.

Bordé Ferencz elnök: a felszólalások nem tartoznak a polgármesteri jelentéshez, hanem az interpellációkhoz. A polgármester jelentését elfogadottnak jelentette ki.

Dr. Hoványi Géza nem akart interpellálni csak a tanács figyelmét hívja fel az általa mondottakra.

A sztrájk nem vis maior.

A tanács előterjesztette a kereskedelmi miniszter leiratát, hogy hozzon határozatot arra nézve, miszerint a városi munkálatoknál a sztrájkot vis maiornak tekintik-e.

A tanács az eddigi állapot fentartását javasolja, hogy a sztrájkot jövőben sem tekintik vis maiornak.

Rendes Vilmos nem helyesli a tanács javaslatát. Szükség van, hogy a város is állást foglaljon a sztrájkokkal szemben. Ennek szükségét a miniszter is belátta. Ha a sztrájkot vis maiornak mondják ki, ezzel mérsékelik a folyton ismétlődő munka beszüntetéseket. Rámutat az itteni tapasztalatokra. A tanács javaslatát nem fogadja el.

Dr. Halász Lajos a tanács álláspontját helyesnek tartja. A miniszter rendeleténél azon téves híresztelésből indult ki, hogy a Curia vis maiornak mondta ki a sztrájkot. De ez nem történt meg.

A többség a tanács javaslatát elfogadta.

Az általános választói jog.

Általános érdeklődés mellett előterjesztette a tanács *Friedländer* és dr. *Adorján* Emil ismert indítványát az általános szavazati jog kérdésében. Előbbi azt kívánja, hogy a város irjon fel az országgyűléshez az általános szavazati jog minden körülmények között leendő behozatala iránt. Dr. *Adorján* szintén ezt kívánja, de a magyar nemzet hegemoniájának feltétlen biztosítása mellett.

A városi tanács javasolja, hogy a kérdést véleményezés céljából adják ki a jogügyi szakbizottságnak.

Dr. *Adorján* Emil indokolja beadott indítványát. Szükséges, hogy az országos jelentőségű kérdésben Nagyvárad város megnyilatkozzék. A kérdés megérett már s ezért nem szükséges a jogügyi vélemény s határozhatnak. A feliratban jelezni kell, hogy minő választói jogot kívánunk a mai helyett. 1-ször községenkénti titkos választást, másodsor az általános nemzeti jelleget biztosítani kell. A kormánytól nem várhatunk kezdeményezést, azért kell ezt az országgyűléstől kérni. Ajánlja indítványának elfogadását.

Dr. *Kurländer* Ede szavazatát indokolja. Senki által benyújtott törvényjavaslatot nem fogad el. Ezer év óta először történik, hogy felülről akarnak valamit adni, amit nem kérünk. Ezt nem fogadja el. Elvben hiva az általános választói jognak, de most nem fogadja el, míg a napirenden levő nemzeti követeléseket meg nem kapjuk. *Adorján* indítványát elfogadja.

Sipos Orbán állott fel ezután általános érdeklődés mellett szólásra. Az általános választói jog mellett való indítványt elfogadja, de a magyar nemzeti hegemonia teljes biztosítását nem látja. Foglalkozik a *Kristóffy* ügyvivő által összeállított statisztikával, amelyben »ez az ur« (*Kristóffy*) azt állítja, hogy a magyar nemzeti jelleg még jobban kidomborodni fog az általános választás behozatalánál. Ezt a szónok nem látja, mert a kerületeknél a magyarság majorátusa elveszne. Ki kell kötni, hogy a választókerületek új beosztásánál a magyar elem domináljon. A jog megadásában elmegy a legvégső határokig, de mikor a fegyvert adja, biztosítékot kér, hogy ezt ellene ne használja az illető. Valaki azt írta egy lapban, hogy a világosságot és levegőt nem szabad senkitől elzárni, de az nem engedhető, hogy az aztán a levegőt elvegye tőlem. Az indítványt ki kell egészíteni azzal, hogy a választási törvényben a magyar nemzet hegemoniája biztosítottassék.

Az országgyűlés megtalálja erre majd a módot. A törvényben korlátozás kell; ilyennek tartaná ő, hogy a választói jog a magyar írás-olvasáshoz köttessék. Ily alapon a nőknek is megadná esetleg a szavazati jogot. (Tetszés.)

Dr. *Friedländer* Samu előtt is az lebeg, amit *Sipos* kifejtett, de indítványa csak általánosságban van tartva, mert a kidolgozás az országgyűlés dolga. Csak csekély formai különbséget lát az ő és az *Adorján* indítványa között. A különbségek keresése senkinek sem érdeke. Kéri, hogy indítványát a *Sipos* pótlásával fogadják el.

Dr. *Vucskics* Gyula több különbséget lát a felfogásban. Ha a választói jog kiterjesztéséről van szó, ezt elfogadja, mert ennek ő régi hiva, egy évtized óta hirdeti a sajtóban. Az indítványokban általános titkos választói jogról van szó, pedig az indítványok maguk is korlátokat akarnak felállítani, akkor pedig már nem általános. Ha magyarul írni-olvasni tudás korlátját állítjuk fel, nem kiterjesztjük, de megszorítjuk a szavazati jogot. Aki nem tud írni, titkosan nem is szavazhat, mert azzal szavaz, amit a kezébe adnak. Helyesli például, hogy az önálló iparosok minden cenzus nélkül kapjanak szavazati jogot, hasonló képpen akik katonák voltak, de egész általánosságban nem lehet a választói jogot kiterjeszteni. Ebben a kérdésben addig a pontig megy el, amelyet a koalíciónak a királyhoz intézett felirata fejez ki: a választói jog kiterjesztéséig.

Dr. *Adorján* Emil látja, hogy abban minden tag megegyezik, miszerint az új választói törvényben a magyar állam nemzeti jellegét fokozatosan meg kell védeni. Ebben benne van az is, amit *Sipos* előadott. De ha kívánják, vegyék bele a *Sipos* által tett pótlást az indítványba. A magyarságon kívül különben a kérdésnél semmi korlátot nem ismer. Majd rátér, hogy a népnevelési törvényt 38 év óta nem tudták keresztülvinni, erre nincs erőnk s mégis jogot csak annak akarnak adni, aki megtanult írni. Dr. *Vucskics* Gyulának azt feleli, hogy tényleg mi is korlátokat állítunk a választói jog általánosságának, de mégis ragaszkodik az általános titkos választói jog kifejezéshez.

Sipos Orbán azért kérte az indítványban kiemelni a választókerületek magyar szempontból helyes beosztását, hogy lássák, miszerint a kérdéssel komolyan foglalkoznak. *Kristóffy* »ez az ur« statisztikáját újból czáfolja. Ha a magyarul írni-olvasni tudást kikötik, ez a választókat megháromszorozza. Végül kéri, hogy egyhangulag hozzanak határozatot.

Bordé Ferencz elnök kijelenti, hogy a mikor a tanács határozatát hozta, csak a dr. *Friedländer* indítványa volt ismeretes. A később beadott *Adorján*-féle javaslat beérkezte által a tanács javaslata feleslegessé vált s így visszavonja. (Éljenzés.)

Ezután hosszú, zajos vita keletkezett a kérdés fölvetése körül, míg dr. *Friedländer* Samu indítványát visszavonta.

Daczára ennek, szavazásra került a dolog s 38 szóval 9 ellen *Adorján* indítványát *Sipos* Orbán pótlásával elfogadták.

A körösköpart kiépítése.

A tanács javaslata, hogy a Kishidtól Körös-utca elejéig építendő köpartra rendeljék el az árlejtést s a 80,000 korona költségre esetleg folyószámlakölcsönt vegyenek fel.

Szokoly Tamás szivből kívánja a város emelkedését, de a javaslatot nem fogadja el. Nincs rá pénz s különben is a meder össze-

szorítása által az olasz oldalra veszélyes volna a víz. A mostani gát jó, csak némi javítást igényel.

Dr. *Hoványi* Géza azért szólal fel, hogy az aggodalmakat eloszlassa. A szükséges fedezet a költségvetésben fel van véve, a víz viszsaszorítása sem okoz veszélyt. A parttal kiépítése főleg forgalmi szempontból elsőrangú szükség, különösen a villamos vasut kiépítése miatt, mert ez *Teleky-utczáról* ide tereli a forgalmat. Első szükség a városháza biztosítása is.

Széles Lajos szintén a közforgalom érdekében elodázhatatlannak tartja a köpart kiépítését.

Balogh Döme a javaslat ellen beszélt *Taktikának* tartja, hogy most tüzték ki ennek a kérdésnek a tárgyalását, mikor a polgármester nincs itthon, aki pedig ellene van a part fal építésének.

Szokoly Tamás szakértők megkérdezését indítványozza.

Beczkay Lajos, *Komlóssy* József, *Köszeghy* főmérnök hozzászólása után a tanács javaslatát elfogadták.

A magtár épület eladása.

Sorra került a Széchenyi-téren levő régi püspökségi magtár eladásának a kérdése. A tanács az eladás céljából árverés kiírását javasolta.

Dr. *Altmann* Jakab nem megy bele az eladásba. A szomszédos iskola részére tornacsarnoknak építsék át.

Beczkay Lajos azért ellenzi az eladást, mert rövid mulva újabb iskola építésnél szükség lesz a területre.

Komlóssy József rámutat, hogy a magtár épület jelenlegi ronda állapotában tovább nem tűrhető. A renoválás sokba kerülne. Különben, ha az árverés nem lesz kedvező, nem adja el a város.

Szokoly Tamás helyteleníti, hogy a város a törzsvagyont eladogatja. A területre szüksége lesz a városnak.

Mihelyfi Adolf az árverés megkísérlését kívánja.

Mezey Mihály ellene van az árverésnek, mert a magtárt és telkét semmi szín alatt nem adná el. A város érdeke kívánja, hogy azt megtartsák, de utasítsák a tanácsot, hogy vagy az épület lebontására, vagy bérház építésére tegyen javaslatot.

A közgyűlés *Mezey* indítványát fogadta el.

Szilágyi Dezső-, Uri- és Szigligeti-utca csatornázásának kérdésénél szintén hosszabb vita kerekedett, különösen a fedezetet illetőleg.

Kitűnt, hogy a dolog nincsen kellőleg előkészítve s így *Bordé* Ferencz elnök a tanács javaslatát vissza vonta.

E kérdésnél dr. *Hoványi* Géza megsürgette az általános csatornázást. Meggyőző erővel fejtette ki a mostani absurd helyzet alapján az általános csatornázás szükségét, s a csatornázási szabályrendelet mielőbbi előterjesztését kívánta.

Bordé Ferencz elnök kijelentette, hogy a szabályrendelet már kész s most a szakbizottságok tárgyalják.

Interpellációk.

Ezután az interpellációk kerültek sorra.

Dr. *Altmann* Jakab a villamosteleg igazgatójának véglegesítése és a Kápolna tér rendezése ügyében interpellált.

Bordé Ferencz mindkét kérdésnek mielőbbi megoldását ígérte.

Balogh Döme az Aradi-ut feltöltését kifogásolta, mire a főmérnök kimutatta, hogy az ut építése szabályszerűen történt.

Beczkay Lajos és dr. *Halász* Lajos az utcáséprés és a locsolás hiánya miatt interpelláltak. Rámutattak a nálunk e téren létező ázsia állapotokra s radikális megoldást követeltek.

Bordé Ferencz elismerte a mai rendszer tarthatatlanságát elismerte s ígéretet tett, hogy a tanács kedvező megoldást fog találni.

Balogh Döme a piacz drágasága s az elővásárlás tárgyában szólott.

Bordé Ferenc azt válaszolta, hogy az elővásárlásról szóló szabályrendelet jóváhagyás végett a miniszternél van.

Este 7 órakor a gyűlés véget ért. A hátralevő ügyek tárgyalását ma folytatják.

1741. szept. 11.—1905. szept. 15.

Ausztria felett megkondult a vész harang. Porosz (II.) Frigyes inicziatívájára fél Európa fegyverben áll, hogy a Habsburgok hatalmas dinasztiáját megtörjék, Ausztriát megsemmisítsék. Mária Terézia a Habsburgok szép, fiatal sarja, tehetetlenül, tanácstalanul áll a bécsi búrban, mindenki elhagyta, nincs kívül e szomorú perczeket megossza, egyedüli tanácsadója, támasza e keserves órában, Bartenstein osztrák miniszter . . . És az osztrákok hatalmas asszonya, kinek egy félvilág kesztyűt dobott, oly elhagyatottnak érzi magát fényes termeiben, szinte zugolódik Teremtője ellen, ki ily nehéz megpróbáltatásokkal sújtja . . . De Isten bölcs magas tervébe a vak ember nem lát és a királyné nem veszti el lelekjelenetét, hanem Istenben vetett bizalommal — segítségért esedezik Istenéhez . . . És Isten meghallgatja a könyörgő asszony forró imáját, megvilágosítja elméjét, irányt mutat neki, hol keressen menedéket szorongatott helyzetében . . . És Mária Terézia a Habsburgok leánya egy annyszor félreértett, megsértett, üldözött nemzetnek lojalitásához, szeretetéhez, hűségéhez folyamodik!

*

Fölviradt az 1741. szept. 11-e, a magyar történelem egyik legfényesebb napja! A Pozsony várában összegyűlt rendek türelmetlenül várják az országgyűlés megnyitását. Az összegyűlt rendek mind jobban és jobban belevegyülnek a szóvitába, a kedélyek izgatottakká lesznek. Senki sem hitt, senki sem remélt. Harmadfélszáz éven kere ztül hiába kértek, hiába könyörögtek. De ime — megszólal a nagy harang: — jeléül annak, hogy a magyar királyné a rendek gyűlési termébe indul. A szóvita lecsendesül, a haragnak mély ércz hangja megnyugtató hatással zug végig a termen . . . Megnyílik a trónterem szárnyas ajtaja és azon belép Mária Terézia gyászba öltözve, minden ékszer nélkül. A trónt bitor helyett fekete szőnyeg borítja. A fényes királyi kíséret elmarad, hogy kifejezze Mária Terézia elhagyatottságát, ki most a magyarok hűségéhez és ragaszkodásához menekült. A királyné az emelvényig halad. Itt egy perczre némán megáll, most Mária Terézia hangja biztosan, kellemesen hangzik fel a teremben: Ügyeinket minden felől veszély fenyegeti — Ausztriának jelen veszélyes helyzete nem titok a rendek előtt,

Igaz, ami helyzetünk annyira szomorú, hogy azt a rendek előtt nem titkolhatjuk el. Valójában arról van szó, hogy megtarthatjuk-e Magyarországot, Szt. István koronáját, Magunk életét, gyermekeinket? Itt elakadt hangja. A mikor gyermekeire gondolt, az anyai szeretet erőt vett a királyi méltóság érzetén. Az anyai szeretetnek ezt a nyilvánulását megértették és méltányolták a jelenlétük. Az anélkül is meghatott kedélyekre a legmélyebb benyomást tette a jelenet. Többeknek köny gyűlt szemökbe, mások lesütötték fejüket, hogy könybe borult szemeiket ne lássa senki, szégyeltek azt az ellágyulást.

Elhagyott bennünket az egész világ-folytatá kimondhatatlanul fájdalmas hangon és most így elhagyatva ide menekültünk, mint utolsó védőbástyánkhoz, hű magyarjainkhoz. Hűséget kérünk tőletek a magunk és a mieink számára. A jelen végső veszedelemben haladéktalanul tegyvert kell ragadni, hogy a mi és országunk ellenségeit visszaverjük. A legnagyobb bizalommal hisszük, hogy Magyarország rendei, szeretetüket és hűségüket szóval és tettel be fogják bizonyítani.

És ezen szavakra, orkán szerű vihar zudul fel az egész teremben, az ott jelenlevő rendeket szent lelkesedés szállja meg és felhangznak az örökké emlékezetes szép szavak: «moriamur pro rege nostro!»

Nagy nap előtt állunk ismét, 1905. szept. 15-ike nevezetes, emlékezetes nap lesz a magyartörténelemben. Ismét össze gyűlnek a rendek, Magyarország képviselői, hogy szeretett királyoktól megkapják régi jogaikat . . . Három évi vajudas után lesz-e vajjon béke? Király és nemzet megértik-e egymást? Vajjon a szept. 15-iki országgyűlés fog-e olyan lelkesedéssel végződni, mint az 1741. szept. 11-iki pozsonyi országgyűlés? A jó Isten a megmondhatója. De mi kérjük a magyarok Istenét, hogy ezen változó időben, e kritikus napon, áraszsa el sz. áldásával szeretett, jó királyunkat, mutassa meg neki a helyes utat és irányt, mely a békéhez megoldáshoz vezet. (Kl.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szept. 16—17. Lóverseny.

Szept. 23—25. Lövészegylet tennisz-versenye.

Szept. 24. Ügétő versenyek a nagyvárad gyepen.

* **Személyi hírek.** Dr. Váradi Ödön ügyvéd, katonai gyakorlatáról hazaérkezett és irodája vezetését átvette. — Hraniczky Károly Biharvármegye árvaszéki elnöke hat heti szabadságát befejezve, Fráter Kálmán h. árvaszéki elnöktől az árvaszék vezetését átvette.

* **Uj udvari tanácsos.** A király Maurer Vilmos államvasuti főfelügyelőnek, mint a hivatalos lap legújabb száma közli nyugalmaztatása alkalmából sok évi buzgó szolgálata elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi czimet adományozta díjmentesen.

* **Anyakönyvvezetői kinevezés.** A magyar királyi belügyminiszter Biharvármegyében a sályi-i anyakönyvi kerületbe Brunner Rudolf okleveles jegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

* **Biharvármegye szakosztályi ülése.** Tegnap volt Biharvármegye III-ad szakosztályi ülése, melyen a következők vettek részt: dr. Miskolczy Ferencz, Kovács Béla, Czifra Gerő, Hraniczky Károly, dr. Gyöngyösy István, Baranyi András és Nagy Ignác. A megtartott ülésen tárgyalták a kezelők, irnokok és napidijasok drágassági pótlék iránti kérelmüket, melyet az ülés kedvezőleg intézett el, amennyiben a kérelmezőknek fizetésük 10 százaléknak megadását fogja javasolni a közgyűlés előtt. A szakosztály e határozata nagy örömet okozott a hivatalnoki karban, és méltán, mert bizony ha valaha szükség lehetett a drágassági pótlékre úgy az csak most lehet. A véleménynyel ellátott kérelmet az e hó 20-án tartandó közgyűlés fog tárgyalni és remélhető, hogy teljesíteni fogja a hivatalnoki kar kérelmét.

* **Pályázat alügyészi állásra.** Vámosy Mihálynak törvényszéki bírónak történt kinevezésével a nagyvárad királyi ügyészségnél megüresedett alügyészi áll sra Kurovsky Ferencz kir. főügyész helyettes az igazügyminiszter rendelete alapján meghirdette a pályázatot. Az állás évi 2200 korona fizetéssel, 400 korona személyi pótlékkal 600 korona tiszti pótlékkal és megfelelő lakpénzzel van javadalmazva. A pályázat határideje szeptember 22-én lejár.

* **A miniszter kifogásai.** Az utcáknak gyalogjárdákkal való ellátására, a városliget rendezésére és az ugynevezett »Büdösárok« szabályozására és beboltzására vonatkozólag a márcziusi közgyűlés határozatától a belügyminiszter egyelőre megtagadta a jóváhagyást, mert az előtte fekvő iratok nem eléggé kimerítők műszaki szempontból, a költségvetésben pedig

az egyes készítmények kellőképpen részletezve nincsenek. Ugyisintén, hiányosnak találja a városliget rendezésére vonatkozólag fölterjesztett iratokat. A Büdösárok és környékének rendezésére vonatkozó tervezetre nézve megjegyzi, hogy az esetben, ha a létesíteni szándékolt csatornák az általános tervezettől eltérnének, a tervek felülbírálság végett a földmivelésügyi miniszterhez is fölterjesztendők. Mivel pedig a Nagyváradra engedélyezett vámszedési jogra vonatkozó engedély okirat értelmében a köveztvám jövedelemből csak az abban megjelölt utak, utcák és terek építhetők ki, illetve rendezhetők, — megjegyzi a miniszter — hogy a köveztvám jövedelem terhére sem az Erzsébet-liget rendezése, sem a csatornák nem eszközölhetők, vagyis az ezen munkálatokra szükséges költséget külön-külön tüntesse ki a város, külön csoportba állítsa össze azon munkákat, melyek a köveztvám alap terhére lesznek létesítendők.

* **Az öreg bakákat visszatartják.** Lapunk tegnapi számában arról adunk hírt háziezredünknek a gyakorlatokról hazaérkezése kapcsán, hogy a három évet kiszolgált katonákat hazabocsátják leszerelés után, miután visszatartásukra rendelet nem érkezett. Most azonban teljesen hiteles forrásból értesülünk, hogy bizony — a mi sajnálatos — az öreg bakákat visszatartják s az erre vonatkozó rendeletet Ökrös községben hirdették ki a legénység előtt.

* **A város új iskolája.** Nagyvárad város kulturépületeinek száma egygyel ismét szaporodott. Elkészült és megnyitásra vár a nagyvárad-velencei községi elemi iskola díszes épülete, melyet a város 70 ezer korona költséggel emeltetett. A velencei városrészben eddig a vegyes iskola bérelt helyiségekben volt elhelyezve, míg most a modern követelményeknek mindenben megfelelő épületben a fiú- és leányiskola különválasztott, mindegyik 4—4 osztálytal, melyekben az előadások hétfőn f. hó 18-án fognak megkezdetni.

* **Volt nagyvárad reáltanár kitüntetés.** Dr. Szombathy István pár évvel ezelőtt még a nagyvárad állami főreáliskolának volt kitűnő tanára. Innen felvitték a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumba szolgálatra. Mint értesülünk, most Szombathy kitüntetésben részesült. A király a középiskolai igazgatói czimet adományozta neki.

* **Ajándék a templomnak.** Mária nevenapján gyönyörű szép ajándékkal lepte meg gróf Bethlen Gabriella a kegyuri templomot. Sajátkezűleg himzett kazulát s oltárterítőt ajándékozott Mária tiszteletére. A készített kézimunka, melyben Omislyi Annuska is segített oly gyönyörű, hogy méltán foglalhatna helyet bármelyik városi templomban.

* **Önkéntesek vizsgája.** Alig hogy a fárasztó gyakorlatról haza jöttek a katonák, az önkéntesek minden pihenés nélkül készülhetnek már is a nehéz napokra, a tiszti vizsgára. Az önkéntesek tiszti vizsgája az idén is Nagyváradon lesz, s szeptember 20-án kezdődik. Itt gyűlnek egybe a vizsgára a nagyvárad 37. gyalogezred önkéntesein kívül az aradi 33, és a debreczeni 39. gyalogezred önkéntesei. A vizsgálatokon, melyek a Zöldfa nagy termében lesznek, Cankl Rezső vezérőrnagy fog elnökölni. 20-án vizsgáznak a nagyváradiak, 21-én 28-án az aradiak és 24-én a debreczeniek, kik nagyszámmal, 71-en vannak.

* **Őn nem sokáig fűtyöl . . .** A Főuton két ember ment egymással szembe. Az idősebb jókedvvel fűtyölgetett s a botjával hadoná-

szott a levegőben. A szembe jövő fiatal ember a mikor hozzá ér, megáll s fejszólások között, sajnálkozással mondja:

— Hej kedves bátyám, ön sem sokáig füttyöl már.

A füttyölő elhallgat s megdöbbenve, izgatottan kérdi:

— Miért?

— Mert lássa már is elhallgatott! — Szólt mosolyogva s tovább ment.

* **Ujságírók a képviselőházhoz.** Az Ujságírók Országos Szervezetének küldöttsége, tegnap *Fusth* Gyula képviselőházi elnöknek föllíratot nyújtott át a *kassai katonai botrány* ügyében. A föllírat hosszasan ismerteti az esetet, végezetül pedig az aradi kongresszus határozatából kifolyólag arra kéri a képviselőházat, hogy a katonai büntetőtörvénykönyv reformja érdekében cselekedjék, továbbá; a katonai igazságszolgáltatásnak olyan irányu szabályozása érdekében hasson közre, hogy a hadsereg tagjai által a polgárokkal szemben elkövetett cselekmények megtorlásánál a polgári igazságszolgáltatás elveit érvényesítsék. Kívánja azután a föllírat *Bosits* Károly és *Sartory* Richárd hadnagyok példás megbüntetését. A küldöttség *Kossuth* Ferencz, *Apponyi* Albert gróf *Andrássy* Gyula gróf, *Herczeg* Ferencz és *Mikszáth* Kálmán képviselőknél tisztelgett, akik a memorandumot ellenjegyezték.

* **Hütlén üzletvezető.** *Fekete* József lakatosmester távolléte alatt az üzlet vezetésével *Gróf* Rudolf nevű segédjét bízta meg. A körültekintő üzletvezető felhasználván az alkalmat, 2 drb. forgópisztolyt, 1 beretvát, 70 korona értékű csizmapatkót és 6 kor. értékű szerszámot elemelt és megugrott. Eljárást folyamlatba tette ellene a rendőrség.

* **Küldöttség a városházán.** Tegnap délelőtt a egy küldöttség járt a városházán. *Bordé* Ferencz főjegyzőnél. Várad-velencei polgárok tisztelegtek dr. *Weisz* Márton orvos vezetésével, hogy a várad-velencei községi iskolában állítsa fel a város a hatodik osztályt, mert a jelentkező tanulók száma azt az idén már szükségessé teszi. A küldöttségben részt vettek *Löwensteini* Zsigmond dr. *Tóth* Ferencz, *Feldmann* Jakab, városatyák és több polgár. A főjegyző megígérte, hogy a kérelmet pártolólágerjeszti az iskolaszék elé. — Tavaly azért nem nyitatták meg a kérdéses osztályt, mert csak 9-en jelentkeztek, az idén azonban már 31 növendék óhajta magát a VI. osztályba felvétetni.

* **Szülői gondatlanság.** *Pápay* Károly érmihályfalvai váltóór Károly nevű hároméves fiacskája kedden teljesen magára hagyatva babrált a konyhában. Valahogy a gyufaskatulyát is megtalálta és ez okozta tragikumát. Játék közben kigyulladt a szalma, aztán nagyobb tűz támadt, amelyben a fiúcska súlyos égési sebeket szenvedett. Egy napi kinlódás után szerdán belehalt sebeibe.

* **Hivatalos órák a pénzügyigazgatóságnál.** A nyári időszakban tudvalevőleg a pénzügyigazgatóságnál is egyhuzamban tartották meg a hivatalos órákat délutáni 2 óráig. Ez a rend most szeptember tizenötödikétől kezdve vissza változott a régire. A pénzügyigazgató értesíti a közönséget, hogy a nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatóságnál a hivatalos órák szeptember 15-étől kezdődőleg hétköznapokon reggeli 8 órától déli 12 óráig, délután 2 órától 5 óráig, vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 11 óráig állapították meg.

* **Czigányok háboruja.** Tegnapelőtt a vágóhid mellett tanyát ütött kóbor czigányok a lopott holmin osztozkodván összeverekedtek és egyik társukat az osztályból kizárták. A méltatlanságtól lihegő czigányasszony egyenest

Ürügdre sietett és ott a csendőröknek elbeszélte mindent. A csendőrök még az nap elfogták az egész karavánt, kiknél 1 pár vadonuj csizmát, 3 gyermek trikót, 2 párnahuzatot, 1 téli csizmanadrágot és másfél méter fekete kartont találtak. A tolvajoktól elkobozott eme tárgyakat a csendőrök a rendőrséghez szolgáltatották be, ahol igazolt tulajdonosaik átvehetik. A zártkörű tolvajtársasággal pedig a csendőrök nyomozás érdekében a tanulmányi kirándulásra indultak.

* **Szökés az igazságszolgáltatás elől.** *Kenéz* Imre 15 éves notorius zsebmetszőt ez-előtt egy héttel a rendőrség előállította a büntető járásbíróshoz, ahol nevezett ifjura nyolcz rendbeli lopás, sőt egy rablás miatt némi börtönbeli leszámolás várt. A jámbor ifju az igazságügyi palota élénk forgalmu folyosójáról a rendőrök távozta után vigan megszökött és a Nagyszőlős-utcán egy ház padlásán elbújt. A rendőrség végre tegnap éjszaka ráakadt és a jeles fiut, aki üldözői elől a háztetőkre menekült, hosszas hajszá után elfogták. Tegnap újra átkísérték a büntetőjárásbíróshoz.

* **Svindler talmudista.** *Schütz* Albertné panaszt emelt a rendőrségre, hogy egy *Steinmetz* Éliás nevű 26-28 éves talmudista, alacsony, hajlott termetű, barna, orrcsipetű az orrán, — az ő hamisított névalírásával ellátott gyűjtőivel az izr. nőgyelet czégre alatt sorra járja az uri házakat és adományokat zsarol. Felhívjuk a közönséget, hogy nevezett könyöradomány gyűjtőt megjelenése esetében a rendőrségne átszolgáltasson sziveskedjenek.

* **Honvédbakák dala.** A magyar vezényszót lesik, várják a közös laktanyákban szabadságért sovárgó magyar bakák, de azért még az az öreg, kiszolgált katonák is szivesen ráadnának egy pár hetet a harminczhat kis hónapra, ha megérhetnék azt az örömet, hogy jövőre magyarul gyakoroloztassák az ujonczokat. A sok sovárgó közös bakát a 17-ik honvéddalagezred legénysége most ezzel a talpraesett csinos nótával vigasztalja meg:

Besötétült a németnek ablaka,
Már ezentul magyar szót hall a baka,
Nem hiába bizakodtunk Kossuthba,
A német szót abfiroljuk a sutba.

Minden baka ös-zeszedje most magát,
Nem rexum lesz ezután, de jobbra átl!
Ha felhangzik a vezényszó: »előre!
Hinden német kertájt csinál előtte.

* **Tettenkapott szekrény feszegető czigányasszonyok.** *Kelemen* András r. ellenőr tegnap délután 2 órakor a Fűzes-utcában *Popovits* Zsigmond kályhás házába 2 czigányasszonyt látott besurranni. Némi vártatva utánok ment és tetten érte őket, amint a szekrényt javába feszegették. Mind a kettőt megkötözte s bevitte a rendőrségre, ahol idősebb és ifjabb *Lakatos* Róza néven mutatkoztak be. Nyomban zár alá is kerültek. Egy zsákban 5 kilogramm rizst, mosószappant és 3 darab színes üveggömböt leltek nállok, melyeket bizonyos, hogy loptak.

* **A szemét lerakó helyek.** *Köszeghy* József főmérnök tudvalevőleg a szemét ügy ideiglenes megoldására tervezetet készített s azt a tanácsnak bemutatta. A tanács kiadta. *Baróthy* Akos dr városi főorvosnak, hogy közegészségügyi szempontból tegye meg rá észrevételeit, *Baróthy* tegnap adta be a tanácshoz idevonatkozó jelentését s abban a főmérnök által javasolt új szemétkerakó helyek közül háromnak elfogadását nem ajánja közegészségügyi szempontból, mert közel találja azokat a lakott területekben. Szerinte ezeknek a lerakó helyeknek legalább 5-600 méter távolságra kell lenni a lakott területektől s körülkerítve kell lenniök. Csupán azt az óhaját fejezi ki tehát, hogy a három lerakóhely távolabb jelöltessek ki a tervezett helytől.

* **Döglött állatok a Peczében.** Városunkban sem a polgárság s úgy látszik a hatóság sem veszi figyelembe a közegészségre vonatkozó szabályokat. A Pecze már magában véve is nagy mértékben veszélyes városunk közegészségére a belé eresztett sok gyári piszok miatt s emellett egyesek a Pecze mentén még azt a bűnös könnyelműséget is elkövetik, hogy elhullott állataikat a Peczébe dobják, hol a hulla napokig bűzlik és fertőzteti a levegőt. Különösen a »La porta« (Lityogó) malom környékén üznek ilyen peczemesteri passziókat. A multkor egy disznódög volt itt a vízbe dobva, majd két döglött kutya részére választották ki úgy látszik örök nyugvóhelyül a Pecze szagos medrét. Ezek egyiket a szagtól felbosszantott szomszédok már lejjebb tolták, de ez egyik városunk dicsőségére, talán »lotusz« helyett még ott diszlik. Nem tudjuk, a hatóság mit tart kihágásnak, ha ezt is elnézi. Ugy látszik jó orra van.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorológiai intézet időjelzése szeptember hó 15-ére: meleg, száraz.

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások, szeplő, sömör és napégetés ellen *ára 1 kor.* *Dóra-szappan 70 fillér,* készíti „**Kigyógyógyoszerár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

x **Szép és biztos mellékkereset.** Tanítók, jegyzők, papok vagy oly egyének, kik a szőlészethez csak némileg is értenek és oly vidéken laknak, hol a szőlő megérik vagy a hol a filoxera a szőlőket már elpusztította és ennek következtében azok újból lennének beültetendők, tehát a hol szőlőműveléssel foglalkoznak: szép, állandó és biztos mellékkeresetre tehetnek szert, ha címüket beküldik: »*Hirdetési iroda* Budapest, *Váci-utca 20-b.* 1303.

Pannonia étterme és tételkért.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR,** termelőktől beszerzett **kitünő BOROK;** továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

IRODALOM.

44.000 előfizetővel dicsekedhetik a Tolnai Világ Lapja, melyet királyi közjegyzői okirattal tud igazolni. Ez igazán páratlan eredmény a képes lapok történetében. Százával érkeznek az elismerések az előfizetők részéről Tolnai Világ Lapjához, s legyünk őszinték, azt meg is érdemli ezen lap, mert rendkívül érdekes, tartalmánál fogva mindenkinek az érdeklődését magára vonja. Ha valami nagy szenzációt olvasunk a napilapba, a legnagyobb áldozatok árán is megszerzi annak hősét Tolnai Világ Lapja, s már legközelebbi számban bentáljuk az illető arcképét. Ez a lap igazi különlegesség. S ha tekintetbe vesszük, feltűnő olcsó előfizetési árát, bátran mondhatjuk, hogy nincs olyan család, a hol ezen lapra szükség nem volna. Kérjen egy mutatványt Tolnai Világ Lapjából, ott részletes felvilágosítást talál, a külön, a laphoz járó ajándéokra nézve is, de ha elő akar fizetni, előfizetési ár félvenként 4 frt helyett 2 frt 48 kr. Előfizetések a Magyar Kereskedelmi Közlönyhöz küldendők Budapest, VII., Károly-körút 9.

Előleges színházi jelentés.

Pár nap múlva megnyílnak Thália templomának kapui.

A színi saison e hó 30-án veszi kezdetét. Amint a színházi jelentésből kitűnik, a társulatnak egy új tagja van: Nagy Sándor szerelmes és társalgási színész. A művészgárda többi tagját már a múlt szezonból ismeri a közönség. A férfi és női karban is találkozunk egy pár új nével. A társulat névsora a következő:

Művezetőségi személyzet: Somogyi Károly igazgató és főrendező, Erdélyi Miklós titkár, Palásthy Sándor, Krasznay Andor, Tóth Elek, Peterdi Sándor szakrendezők.

Előadói személyzet: Előadó nők: Aradi A. operett szubrett, énekesnő, Angyal Ilka, drámai hősnő, Anday Terka, operett énekesnő, Bárdos Irma, operette koloratur énekesnő, Gerlaky Hermin, operett szubrett, népszínmű énekesnő, Hidy Irén, énekesnő, társalgási színésznő, E. Kovács Mariska, szubrett, szende színésznő, Komáromy Margit, naiva, Órley Flóra, salon komika, T. Pogány Janka operett komika, Simon Mariska vígjáték komika, Verő Janka társalgási, fiatal anya színésznő, Somogyiné Nagy Julia drámai és társalgási anya, Szilágyi Berta drámai anya színésznő.

Női kar: H. Czene Stefánia, B. Horváth Irma, Jakabffy Aranka, Kemény Ilona, Kiss Margit, Lengyel Margit, Lengyel Klári, Nagy Irén, Nagy Mariska, Nagy Mariska, O. Rózsa Katicza, Peres Irma, Vankné Mariska, Vörös Eszti, Zách Terka.

Előadó férfiak: Bérczi Gyula komikus, Bognár János drámai apa színész, Erdélyi Miklós naturbursch (titkár), Hajnal György operett buffó, komikus, Krasznay Andor szalon komikus, Nagy Sándor szerelmes és társalgási színész, Palásthy Sándor operettenor buffó, énekes bonvivant, Peterdy Sándor drámai hős, jellemszínész, Rédey István tenorénekes, énekes bonvivant, Somogyi Károly jellemszínész, Szarvasy Sándor drámai színész, Székely Gyula opera, operett, bariton, népszínmű énekes, Sz. Nagy Imre tenorista, Tihanyi Miklós szalonkomikus, bass buffó, Tóth Elek bonvivant szerelmes.

Férfikar: Bartók Endre, Bombay Gusztáv Bokross László, Erdélyi Sándor, Eber Eröss Sándor, Fabriczky Zsigmond, Halmi Lajos, Irmái Béla, Kis Sándor, Losonczy Gábor, Miksay Emil, Odri Gergely, Rózsa Jenő, Vank István.

Az új idény újdonságai egyelőre: Chansonette, Gnül, Colibri mama, A népgyűlöli, Szobaleány, Józsi, A löcsei fehér asszony, Kucoricza Jónás, A pesti nők, A postás fiu, A granadai völgyény, Mischa lányok. Továbbá: A szamaritanusok, Az ösztön, A párbaj, A mi ifjuságunk, Antoniette Sábrier, A királyné mulat. A három anabaptista, A verébsziv, Hoppkinson ar, Az ezred kutyája. A hőember, Riviera rózsája, A császárszárny dragonyosai, Jetta, Mohamed paradicsoma, A férj utazása, A kis bohémek, A férjhez ment kisasszony, A csöppség, Ninitte lakodalma, A legvitézesebb huszár, Kis katonák, Bolygó görög, Gül baba és Bohémek, Ó Felsőge parancsára, A császár katonája.

A bérletrendszer nem olyan lesz, a minő a múlt években volt. Mi pár éven keresztül hangoztattuk azt a tanácsot adtuk az igazgatónak, hogy a páros és páratlan rendszer helyett az A., B., C., rendszert léptesse életbe. Végül a színház igazgatója belátta azt, hogy az általunk annyiszor hangoztatott rendszer helyesebb s így e szezonban életbe lépteti az A., B., C., rendszert, amely igen egyszerű. Minden betű 70 előadást jelent. A bérlet harmadnapos lesz, különös tekintettel a repertoár összeállításánál arra, hogy minden bérlet egyformán élvezze az újdonságok bemutatóját.

Az A. B. C. bérleti rendszer feltételei és árai a következők lesznek: Nagypáholy egész idényre (210 előadás) 1764 kor. A. B. vagy C. napokra 588 kor. Em. és földszinti páholy 1512 kor., 504 kor. Zsölle 378 kor., 126 kor., Kör-szék 302 korona 40 fill., 100 korona 80

fillér. Támlásszék 252 korona., 84 korona, Erkélyszék 1-ső sor 151 kor. 20 fill. a) b) vagy c) napokra 50 kor. 40 fillér. A vasárnapi esti előadások az egész idény alatt bérletszünetben lesznek. Ezen újításnak célja először, hogy a bérletknek hetekint egy pihenő napjuk legyen, másodsor az igazgatóság fellendíteni kívánja a letűnőben levő népszínművek színehozatalát, anélkül, hogy a bérletit köteleznék a népszínművek, szóval a népies előadások látogatására. Az előadások kezdésére is egy újítást óhajt az igazgató életbe léptetni és pedig a harangjelzést, amely öt perczzel a függöny felgördülte előtt szólal meg a színpadon, mintegy figyelmeztetésképen, hogy mindenki a nézőtérre idejében elfoglalhassa helyét.

S P O R T.**A nagyváradai lóversenyek.**

A nagyváradai lóversenyek, melyek szeptember 16. és 17-én, azaz holnap szombaton és vasárnap folynak le a Bónékuti gyepon, igen érdekesekeknek ígérkeznek.

Nevezve lett a versenyekre 65 ló, melyek már mind itt vannak s reggelenknét a versenyterén már láthatók próba galopiuk alkalmával.

Az ideai versenyeken az urlovasok szövetekezete is képviselve lesz, kiküldvén ezen célból gróf Csekonits Gyulát, ki részt fog venni az igazgatóságban.

A tegnapi számunkban a jegyek áránál tévesen lett közölve, hogy a tribün 2 korona. A tribün jegy a folyó évben 3 koronában lett megállapítva, mit ezuton hozunk az érdeklődő közönségnek tudomására.

Versenyek mindkét nap délután 2 órakor kezdődnek.

TÁVIRATOK.**A pénteki ülés.**

Budapest, szept. 14. (Saját tud. táv.)

A képviselőház holnapi ülése elé érhető idegességgel, izgatott várakozással tekint az egész ország. Hogy mi történik, mi nem, az persze a közeljövő titka most még, annyi azonban a legutolsó napok csillapító hatása alatt valószínűnek látszik, hogy a tulságosan heves, botrányos jelenetek magában a Házban alighanem el fognak maradni. Vajjon a képviselőház előtt békésen viselkedik-e Kristóffy szövetségese az utca, azt minden megnyugtató kilátás mellett is bajos volna előre megjósolni. Tény, hogy az előjelek kedvezők.

Igy mindenekelőtt a *vádindítványt holnap nem lehet előadni* részletesen a házszabályok szerint, hanem majd csak szombaton. *Polónyi Géza*, aki az albizottságban megszövegezte, amit aztán a vezérbizottság egyhangulag elfogadott, bejegyzti indítványát az indítványkönyvbe míg a fölolvadás, megoldás szombattra marad, az interpellációk napjára. Az ülés legfontosabb momentuma mindenesetre a *kormány lemondása* lesz.

Az ülést megelőzőleg a Ház elnökségéhez *Justhoz, Rakovszkyhoz, Bolgárhoz* számos szociáldemokrata *küldöttség* fog fölvonulni, hogy átnyujtsák a memorandumokat az általános választói jog ügyében. Messzemenő gondoskodást történt, hogy mindennemű zavargásnak ele-

jét vegyék. Maguk a *szociálisták is garanciát vállalnak a rendért*. De ki bízik bennük?

Fejérváry lemondásának előterjesztése után a *Ház elfogja napolni önmagát*. Még pedig rövidebb időre, mint általában hitték. A kormány magyar felhivatalosa ugyanis tudni véli, hogy *az elnapolás csak október 10-ig* fog tartani. Az új homo regius ismét *Szell Kálmán* lesz.

A kibontakozás.

Budapest, szept. 14. (Saját tud. táv.) *Stein Lajos* berni egyetemi tanár állítólag *módot talált a válság megoldására*. Budapesten tartózkodik, hol kidolgozott tervzetét bemutatja és tárgyalásokat folytat *Kossuth Ferenczzel, Apponyival, Bánffyval, Darányival*. A kibontakozás ügyében másfelől a kormány magyar felhivatalosa azt a hirt közli, hogy a király most ismét a magyar *politika vezérférfiit kívánja meghallgatni*. A megjelölt forrás azt hiszi, hogy a megegyezés közel van, hozzáteszi azonban, hogy a megoldás megfontolást és mérsékletet kíván.

Ugyanebben a kérdésben egy képes esti lap úgy értesül, hogy *új kompromisszum tervezői* készült, amely a katonai kérdésben is alkalmas megoldást proponál. A tervzet ma reggel ért Bécsbe, hol kiszivárgott hírek szerint igen kedvező hatást tett.

A tőzsde kombinációja.

Budapest, szept. 14. (Saját tud. táv.) A tőzsdén, minden bécsi ármánykodás mellett is *Andrássyban* látják a *legalkalmasabb* embert, aki a helyzet utvesztőjéből kivezet.

Pártértekezletek.

Budapest, szept. 14. (Saját tud. táv.) A *függetlenségi párt* mai értekezletén köszönetet mondott Polónyinak a vádalá helyezési indítványért. Azután az *általános választói jog* került tárgyalásra. *Kossuth* hangsúlyozta, hogy a vezérbizottság tegnapi álláspontját a kérdésben a pártnak el kell fogadni.

Nem szabad engedni, hogy az ilyen lelkiismeretlenül előrángatott kérdésekkel megbontsák a nemzet egységét és a koalíciót szétrobbanthassák. Bármilyen nagy idea is az általános választói jog, a nemzeti követelményekről még ezért az árért sem szabad lemondani.

Az üléstazután több órai megszakítás után délután 5 órakor folytatták. Kiindulási pontul szolgált a választói jog, amelynek kérdését tovább is tárgyalták. A tanácskozás folytán megállapodtak abban, hogy a párt ugyan ragaszkodik programjához, tehát az országszerte hirdetett, hangoztatott választási reformhoz is, most azonban nem volna kedvező az általános választási jog, még ha a király bele egyeznék is. Csakis a nemzeti követelmények kikapcsolásával valósulhatna meg ez esetben is. Ilyesmi azonban az ellenzék részéről azonos volna a leggyalázatosabb elvárulással.

Az albizottság nyilatkozatot szerkesztett meg, amelyben határozottan, világosan megjelöli a párt álláspontját.

Az ülésen *Farkasházy* az általános

választás hívének vallotta magát. Polónyi is híve, de most időszerűtlen. Kossuth kívánja ezt a jogot, de persze a magyar népre és nem a szocialistákra tekintettel.

A nyilatkozat *Kossuth véleményét* domborítja ki. Rögtön nem kívánja megvalósítani, bárha programmpont. Ha azonban Kristóffy és Dési álláspontjára helyezkednek a párt, csak azt néznék, mit hoz ez az álláspont és hol fog a nemzet mellett. Pedig itt *azt kell nézni minő rejtett utakon dolgozik: a nemzet, a koalíció ellen.*

A *néppárt* is ma este tartotta értekezletét, amelyen a pártbeli országgyűlési képviselők teljes számmal vettek részt. *Zichy* Nándor gróf elnökölt, ki előadta az értekezlet tárgyát, válaszolva a politikai helyzetet és az általános választói jogot fejtegetve. A párt határozatilag kimondta, hogy *az általános választói jog kérdésének* fölvetését időszerűtlennek tartja. Célja ennek a törekvésnek nem a nemzeti követelmények kivívása, hanem a koalíció megbontása. A párt köszönetet mondott *Zichy* Nándor grófnak az értekezlet tapintatos vezetéséért.

Zichy János gróf miniszterelnök?

Budapest, szept. 14. (Saját tud. táv.) Éjtel után 2 órakor jelenti fővárosi tudósítónk telefonon, hogy illetékes politikai körökben az a hír terjedt el, hogy a király ifjú *Zichy* János grófot jelölte ki designált miniszterelnöknek s megbízta a kabinet alakításával. Tárgyalásai azonban csak azon esetben vezethetnének eredményre, ha engedelmeket hozhatna Bécsből. Erre nincs kilátás.

Tisza és gárdája.

Budapest, szept. 14. (Saját tud. távirata.) A szabadelvűpárt mai értekezletén Tisza elnökölt. Elítélte Fejérváryt Örvend a király bölcs intézkedésének. Sérelmes a nemzetre az idegen miniszterek beavatkozása a magyar válságban.

Megsemmisített vármegyei határozat.

Budapest, szept. 14. (Saját tud. távirata.) A belügyminiszter ma megsemmisítette Heves és Szatmárvármegyeik ellenállást kimondó határozatát. A tisztviselőket fölfüggesztéssel fenyegeti.

A Zigány-Zeysig botrány.

Budapest, szept. 14. (Saját tud. táv.) Egy képes esti lap beavatott forrásból legnagyobb határozottsággal jelenti, hogy Bánffy a röpirattól távol áll. Zigány a röpirat megjelenése után figyelmeztette őt levélben a szenzációs füzetre s kérdezte, nem jó lenne-e németre fordítani. Erre írta válaszában Bánffy. Zigány ellen az ügyészség fölségsértésre egyenes fölhívás, valamint sajtóvétség miatt vezet a vizsgálatot s a vizsgálati fogságot elrendelte.

Baneth Amerikába szökött, Lakatos László, Tarján Vilmos hírlapíróról azt állítja, hogy őt meg akarta vesztegetni, hogy Bánffy ellen valljon, Zigánynak pedig 10000 koronát és szabad szökés biztosítását ígérte. Ebben az ügyben, mint éjfel után 2 órakor jelentik, Tarján nyilatkozatot ad ki s az állítást vakmerő, hitvány

rágalomnak nevezi. Különös, hogy az alférba *Rudnay* főkapitány is beleszólt és nyilatkozik Lakatos ellen, Tarján mellett.

REGÉNYCSARNOK.

Szomszéd kisbojtárja.

8.

— Elbeszélés. —

Irta: Akhandesz Istrán.

— Mindég bolondja voltál a lányodnak minden az ő akaratjára volt, te ráhagytál mindent. Most elő hozakodik veled, hogy szerti a Baltás András — nem hagynád még ezt is rá? — No asszony neked is bizony öregségdre megyen el az eszed! No, de ijjet! — Szólt, kifelé indulva, mint a ki fölöslegesen talál minden szó beszédet.

— Édes apám! kiáltott Klári távozó atyja után: — Legyen olyan jó szíveddel hozzám, halgassa meg kérésemet, ne haragudjon, még elnem mondtam, aztán tegyen úgy, ahogy gondolja.

— Szeretem azt a legényt — az Andrást! Soká titkoltam, mert gondoltam, hogy édes apám ugysem szívlelheti.

— Gyenge voltam. Akárhogy akarom feledni, nem tudom. — Nem parancsolhatok a szívemnek — szeretem. — Ő is szeret, — könyörgök kelmedhez, ne ellenezze, tagadjon ki, ne adjon semmit, — csak adjon hozzá mert meghalok utána.

— Klári! — most én mondom neked egyet. — Ha még egy árva szót meghallok tőled, akkor a Baltás Andrást kikérgettem, a faluból, — Úgy gondolnám van még Tóth Imrének annyi szava Sárberken, hogy ezt megtudja tenni! — Oszti anyádnak az eszét meg helyre csavarintom. — még a lányára se tud vigyázni!

— Majd adok én neked! — szegénységet meg kitagadást.

— Jó lesz valami dolog után látni, mert nagyon rá érsz beteg lenni.

— Asszony! — szólt feleségéhez, csak akkor vette észre, hogy már kiment a szobából.

— Még egyszer mondom lány eszedre térj, mert másképp beszélünk! — S ezzel távozott.

A feleségét ott találta a tornácson, . . . sirt.

— Te Juli! szólítja meg haraggal:

— Husz éve, hogy össze kerültünk, én mindég okos asszonynak ösmertelek, idáig nem tettél olyat, mi toszs, vagy nem rendén való lett volna. — Aztán most, mit csinálsz? — Egyetlen gyermekünk van és azt szerencsétlenné akarod tenni, — megásod a sirját még életében, kényeztetted, mindent ráhagytál kedve szerint, — Klári még gyermek jóformán, tudja, hogy az anyja bolondja neki, kapja magát oszt' elkezd sirni, hogy szeretem a Baltás Andrást — az anyja meg segít neki.

— Hát azt hittétek ugy-e? Hogy csak siránkozni kell egy kicsit és én mindjárt rá állok, — hozzá adom a lányasszonyt, — egy kihez? — Egy sehonnai dologkerülőhöz. — Be kár, hogy nincsennek már szegény legények! Bizonytalán ő kigyelme is köztük volna. Ugy-e Juli milyen jó volna? — Oda adnánk nekt Klárit aztán minket békében hagyna nem törne ránk.

— Imre! — szólt lassu vontatott hangon neje, — gyere be majd beszéllek neked egyet-mást. S előre indult, az éppen bent foglalatokodó Pannit le küldte a cseléd házba és férje belépte után betette az ajtót.

— Tudod: — kezdé az asszony a beszédet, nem szokásom mindjárt kétségbe esni. — Én vagyok-e a hibás, vagy nem? — Már késő róla gondolkozni. — Én nem tudtam a Klári dolgából semmit, mint ahogy te nem tudtál Imre! — Most tudtam meg,

mikor már késő.

— Azt mondom Imre, hogy lányunkat oda kell adni annak a legénynek, mert — szereti, másé nem akar lenni. Talán nem rossz legény az. Nem tudom. Klári szerencsés lesz vele, vagy szerencsétlen. Mindegy, hozzá adni, mert elveszítjük egyetlen gyermekünket.

— Tudd meg, ha soká gondolkodol, hogy leányunk asszony lesz mielőtt férjhez menne, anya lesz.

— Imre! lelke! Tégy amit akarsz, tagad ki, csak add hozzá! Legyen szegény! Ő keteste, csak ne legyél te megőője, szegyenbe taszítja egyetlen gyermekednek. Nem tudott többet mondani az asszony csak leborult a lábára és sirt, sirt, keservesen . . .

Mondhatlan kin és harag fogta el Tóth Imrét, azt hitte megőrül. Ekkora csapást képtelennek hitt elviselni, úgy járt kelt, mint akinek kivették az agyvelejét. Nem tudta mit csinál, nem törődött semmivel, csak jött ment ide-oda . . .

Vasárnap délután van, éppen a templomból jönnek ki. A kis falu egy része hazafelé tart, más része pedig össze áll beszélgetni. Nagy csapat veszi körül Józsa Terkát, nagyon érdekes dolgot beszélhet:

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásái.

A nagyváradai piacon 1905. szept. 12-ik és szept. 12. napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 15.20 15.— 14.80 Kétszeres buza 13.— 12.80 12.60 Rozs 12.— 11.80 11.60. Árpa 11.— 10.80 10.60 Zab 12.20 12.00 11.80 Tengeri 12.80 13.60 12.40. Borjú 43.— Lenese 48.— Bab 32.— Köleskása 30.— Burgonya 4.60 100 kiló lángliszt 27.— Zsemlyeliszt 25.50. Fehérkenyérliszt 25.— Barnakenyérliszt 22.— Széna fuvarral 6.40 Szalma fuvarral 1.80. Szózott szalonna 160.— Zsup-szalma —18. A omszalma —12. 1 köbméter bükkfa 6.— Tölgyfa 5.60. Cserfa 6.50. 1 kiló marhahús I. o. 1.20, 1 kiló marhahús II. o. 1.12, 1 kiló marhahús III. o. 1.04. 1 liter ó-bor 1.—, 1 liter új-bor 80.— liter pálinka —72, 1 liter szilvapálinka 1.60, 1 liter szesz 2.— 1 mm. kőszó 21.80. 1 mm. nyers faggyu 50.— 1 mm. olvaszt. faggyu 70.—, 1 mm. szappan 50.— 1 mm. birka gyapju —, 1 mm. ma yar gyapju 1 —, 1 hlt. ó-bor 64.—, 1 hlt. újbor 40.— 1 mm. méz 1.80. 1 mm. kemény faszén 3.20. u 1m. puha faszén 3.— 1 hlt. kendermag —, — 1 hlt. köles —, 1 hlt. repeze —, 1 hlt. dió —, 1 hlt. mogyoró —, 1 hlt. aszalt szilva 44.— 1 klg. savanyu káposzta 32.—, 1 klg. szalonna nyers 1.76. 1 klg. serfésűs 1.44. 1 klg. vereshagyma —30. 1 klg. foghagyma —40. 1 klg. bors 4.60. 1 klg. paprika 6.60. 1 klg. barna kenyér —20. Egy liter kőolaj —44.

Forgalmi kimutatás 1905. szept. 12-én.

Tiszta buza körülbelül 5000 hlt. Kétszeres buza 700 hlt. Rozs 2400 hlt. Árpa 600 hlt. Zab 1000 hlt. Tengeri 200 hlt. Burgonya 250 hlt.

Lábasjészárok: Hizott sertés mintegy 120. drb. Félhizott 140 drb. 2 évestől feljebb 190 drb. 1 évestől 2 évesig 300 drb. Süldő 380 drb. Malacz 398 drb. Vágó marha 1020 drb. Jármos ökör 1285. drb. Fejős tehén 1000 drb. Borjú 990 drb. Bivaly 40 drb. Juh és kecske — drb. Ló 2266 darab.

Marha ártá blázat 1905. évi szept. 12-én.

1 pár I-ső rendű jármos ökör 720—840 korona. 1 pár II-od rendű jármos ökör 620—720 korona. 1 pár II-ad rendű jármos ökör 400—560 korona. 1 drb. fejős tehén 180—400 kor., 1 drb. vágó ökör 200—360 kor. 1 drb. vágó tehén 170—320 ökör 1 drb. veres borjú 35—55 kor. 1 drb. fél éves borjú 35—65 kor., 1 drb. egy éves borjú 70—150 kor., 1 drb. két éves borjú 80—220 korona. 1 drb. hizott sertés 140—150 kor., pár fél éves sertés 40—55 kor., 1 pár egy sertés 80—100 kor. 1 pár két éves sertés 120—170 korona. 1 drb. ígás ló 180—360 korona. 1 pár ökörből 44—50 kor., 1 pár tehénből 32—40 kor. 1 pár borjuból 10—20 kor., 1 pár lóból 10—20, korona.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, szept. 14.	
Buza okt. — — — —	15.78
Rozs okt.-re — — — —	12.82
Tengeri április 1906. — — — —	16.50
Zár apr.-ra — — — —	12.12
Répeze aug.-ra — — — —	24.90

Értéktözsde.

Budapest, szept. 14.	
Oszták hitelrészvény — — —	669.25
Magyar hitelrészvény — — —	782.75
Leszámitoló bank — — — —	474.—
Rimamurányi — — — —	588.—
Oszták-m. államvasuti részvény	675.—
Közuti vasut — — — —	572.—
Városi villamos vasut — — —	314.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 szept. 14-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — —	1.16
Magyar koronajárdék 4% — — —	97.10
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — —	87.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.20
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön —	121.—
Títza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	166.—
Oszták járadék papírban — — —	100.30
Oszták járadék ezüstben — — —	101.20
Oszták járadék aranyban — — —	119.50
Oszták korona járadék — — —	100.55
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	162.—
Oszták-magyar bankrészvény — — —	16.45
Magyar hitelbank részvény — — —	79.5—
Oszták hitelbank intézeti részvény —	681.50
Oszták-magyar államvasuti részvény —	675.—
20 frankos arany (Napolendor) — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — —	117.37
London vista — — — —	239.90
Páris vista — — — —	95.30
20 márkás arany — — — —	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
16758—1905. szám.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. foku iparhatóság közhírré teszi, hogy a Biharmegyei Takarékpénz ár részvénytársaság Kossuth Lajos-utcai zálogkölcsön üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított, illetve ki nem váltott zálogtárgyak folyó évi szeptember hó 22-ik

napján reggel fél 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen el fognak adni.

Ezen árverésről az érdekelt elzálogosítók oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1905. szeptember 9.

Eleméry,

1310. r. főkapitány helyettes

HIRDETMEYNY.

A *Biharmegyei takarékpénztár* 1905. január hó 18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak és *mai naptól kezdve*

600 kor. névértékű részvényekre

kicséréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány ellenében *1 db. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.*
Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

báli meghívók,
tánczrendek, etlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat, és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Új sirkerítési osztály!

Grünwald Jenő

épület- és műlakatos

Nagyvárad, Uri-utca 39. (Saját ház.)

Telefon szám 434

Vízvezetékek és csatornázások.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint 12 év óta fennálló elsőrendű épület- és műlakatosműhelyemben egy külön osztályt létesítettem

Kizárólag sirkerítések

készítésére, melyben eredeti minták, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelükig készenlétben vannak, továbbá vagy 2000-féle mintarajz áll a n. é. közönség rendelkezésére, melyből tetszés szerint választhat.

Az árak tekintetében pedig a legolcsóbb vagyok.

Költségvetéseket ingyen készítek.

A n. é. közönség eddigi bizalmát megköszönve, kérem ez új vállalatomban is szíves pártfogását, vagyok

1185. kiváló tisztelettel

Grünwald Jenő,
épület- és műlakatos.

Új rendszerű asztalalaku takarékpénztárak.

Mindenemű lakatos munkák és javítások

Új üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utczán

ujjonnan épült Stern-palotában, a Széchenyi-szállodával szemben egy

fűszer-, csemege- üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatomban hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani árakat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Blaha Istvánné.

Helybelyi megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidékiek díjtalán csomaglással vasúthoz szállítva.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utcai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905.**

november 1-re kiadó.

Értekezhetni a »Polgári Takarékpénztárnál« Kossuth-utca 4. szám. 1262.

H i r d e t m é n y.

Biharmegyei Takarékpénztár zálogháza

szeptember hó folyamán

á r v e r é s t t a r t.

Felkéretnek a zálogjegy tulajdonosok jegyeik rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 év időtartamra a legolcsóbb kamattal és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonőket nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hónap elhelyezett 5°-os kamatot összeg után 5°-os fizet

Előnyös feltételek mellett leszámított viltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Kész női és leányka ruhanemű áruház.

A tisztelt szülők figyelmét bátrak vagyunk felhívni, hogy itt még nem létező **kész női és leányka gyermekruha** üzletet nyitottunk, **Zöldfa utczán, a (Zöldfa-étterem mellett)**

Az őszi és téli idényre a legizlésebb leányka ruhák, női szövet és **selyem blusok**, pongyolák, a legújabb divat szerinti szövet aljak, cloth, batiszt, és **selyem juponok**, női és leányka reform kötényekbeni raktárunkat, a mely a maga nemében egyedül áll, becses látogatásukkal megtisztelni szíveskedjenek.

Gyászruhákat tartunk állandóan raktáron. **Mérték utáni rendeléseket elfogadunk vidéki rendeléseket azonnal szállítunk.**

Kiváló tisztelettel

Wéber Testvérek

Nagyvárad,

Zöldfa-utca, (Zöldfa-étterem mellett.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 34 watt fogyasztással egytányként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképesz lámpák és mindenemű izzólámpa külön-gessége ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** egytányként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári ivlámpák árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezeletét, hozzávaló szénpalczák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.